

UNIWERSYTET GDAŃSKI

Zajęcia *on-line*
z perspektywy nauczyciela
akademickiego
Wydziału Oceanografii i Geografii

Szanowni Państwo,

W poniższym opracowaniu przedstawiono wyniki ankiety badającej opinię nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego na temat zajęć *on-line*, realizowanych w semestrze letnim roku akademickiego 2019/20.

Ankieta uruchomiona została w formularzu *Ms Forms* w dniu 8 września, zakończona została 30 września 2020 roku. W badaniu udział wzięło **42** respondentów.

Nauczyciele akademicy, którzy wzięli udział w ankiecie, są doświadczonymi dydaktykami, w większości (62%) nie mieli wcześniej doświadczenia w pracy zdalnej. W pracy zdalnej wykorzystywali przede wszystkim platformy *Ms Teams*, *Portal Edukacyjny UG* oraz *Skype*. Jako największe trudności techniczne w edukacji zdalnej wskazali procedury uzyskania dostępu do platform oraz problemy związane z połączeniem internetowym czy sprzętem. Z punktu widzenia organizacji procesu dydaktycznego dla nauczycieli najtrudniejszy okazał się brak możliwości bezpośredniego kontaktu ze studentami oraz długi czas spędzany przed komputerem czy konieczność dostosowania zajęć do formuły *on-line*. Przez cały czas prowadzenia zajęć zdalnych nauczyciele pozostawali w systematycznym kontakcie ze studentami poprzez konsultacje *on-line*, mailowe, na czacie. W ocenie respondentów ich motywacja do pracy dydaktycznej w okresie prowadzenia zajęć zdalnych jest mniejsza niż w normalnych warunkach, podobnie nauczyciele oceniają motywację studentów do nauki.

W ostatniej części ankiety nauczyciele przedstawili swoje uwagi dotyczące słabych i mocnych stron organizacji i przebiegu kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (wypowiedziało się 16 osób) oraz oczekiwanego wsparcia ze strony władz wydziału w organizacji zajęć dydaktycznych *on-line* (wypowiedziało się 24 respondentów).

Wszystkim nauczycielom akademickim Wydziału Oceanografii i Geografii bardzo dziękujemy za poświęcony czas i przekazane spostrzeżenia.

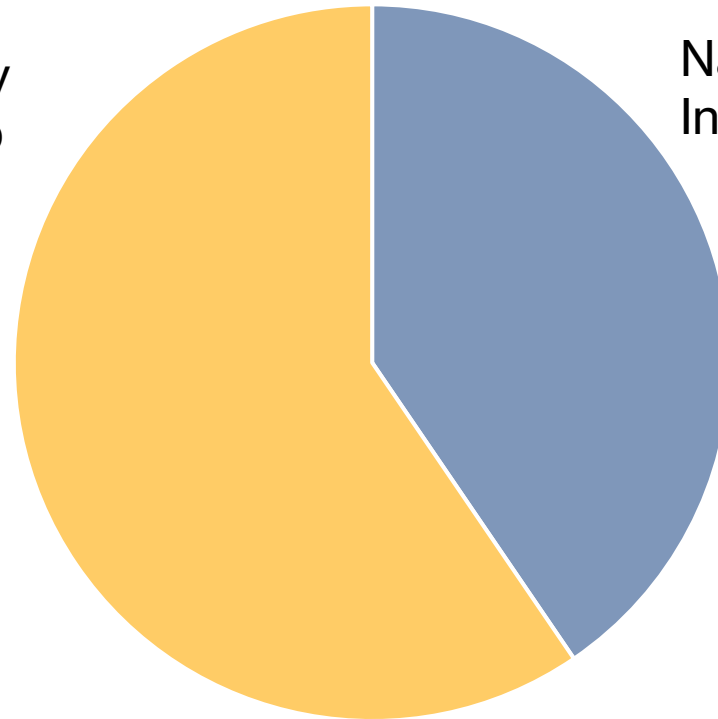
Zachęcamy Państwa do zapoznania się z wynikami ankiety *Zajęcia on-line z perspektywy nauczyciela akademickiego Wydziału Oceanografii i Geografii*.

Przedstawione wyniki będą przedmiotem pogłębionej analizy Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, również w kontekście ankiety *Zajęcia on-line z perspektywy studenta Wydziału Oceanografii i Geografii*, która została przeprowadzona wśród studentów i tegorocznych absolwentów w dniach 8-20 września 2020 roku.

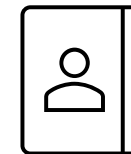

Liczba respondentów z uwzględnieniem miejsca zatrudnienia na WOiG

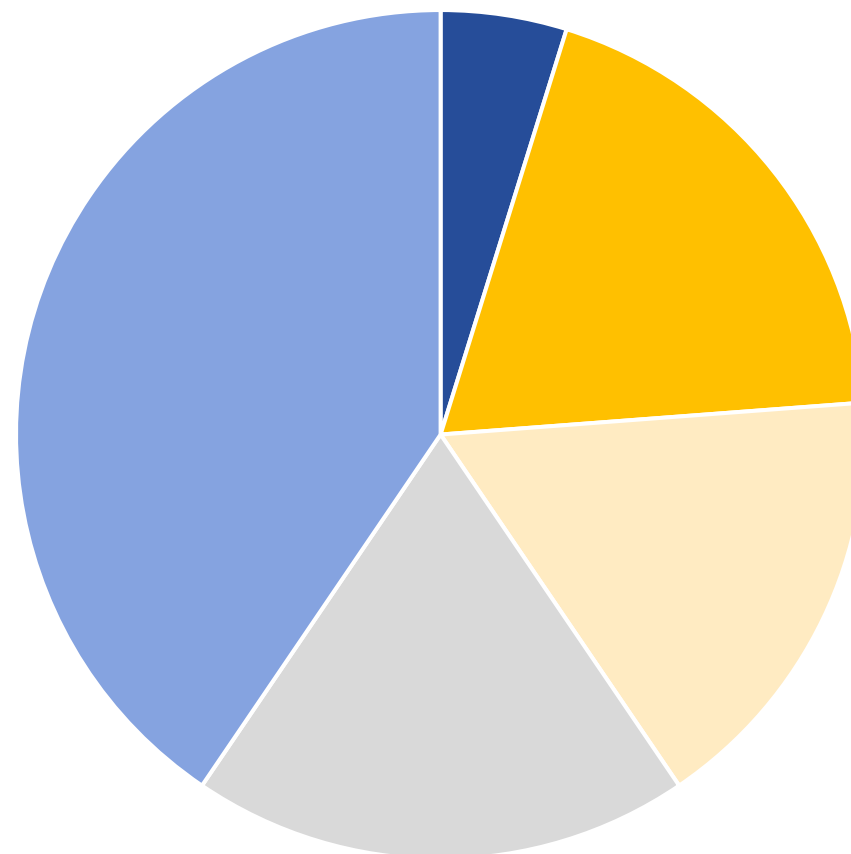
Nauczyciele akademicy
Instytut Geografii – 25 osób

Nauczyciele akademicy
Instytut Oceanografii – 17 osób

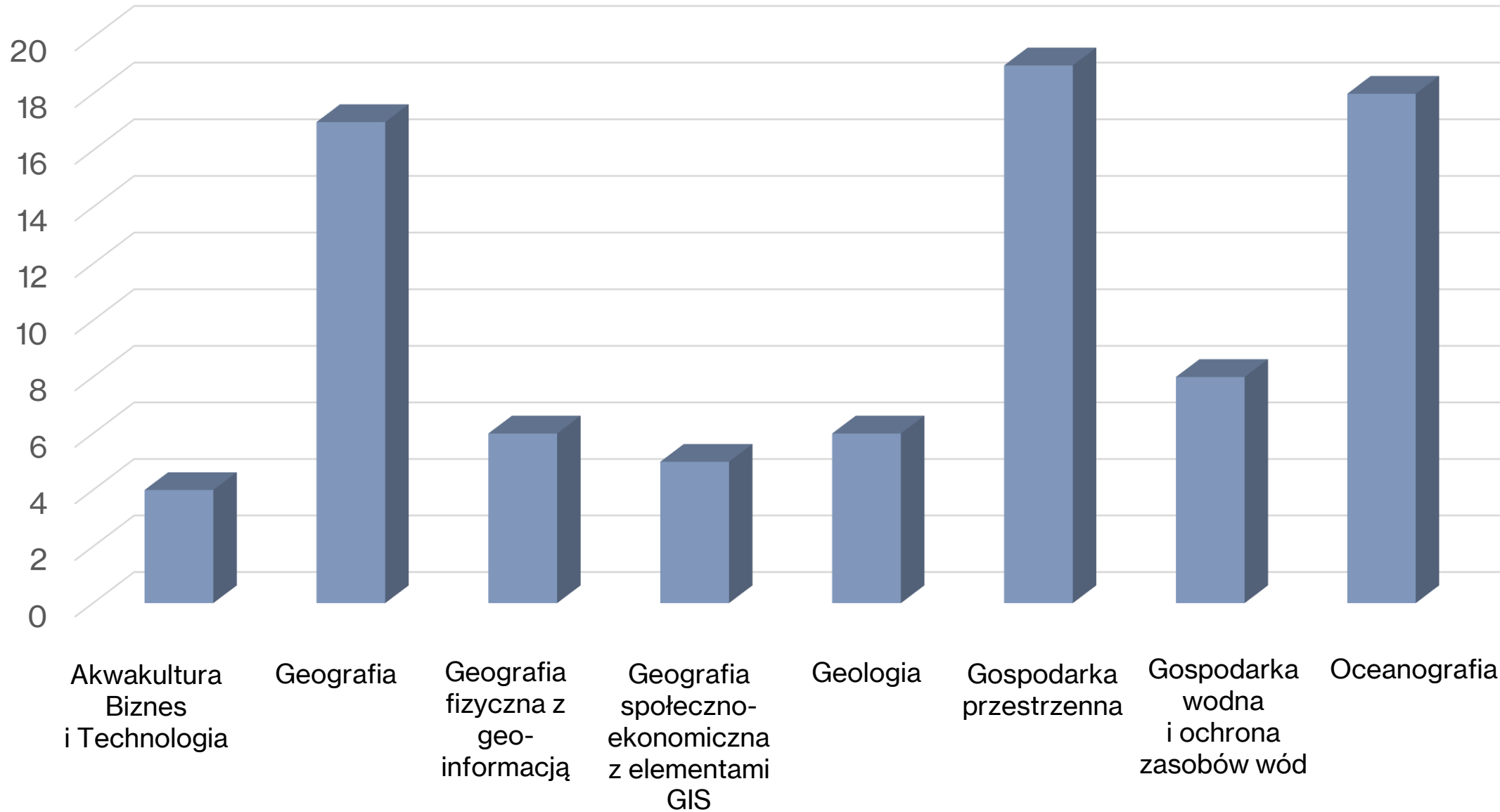
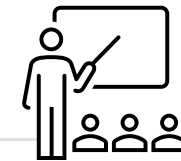

Staż pracy dydaktycznej Nauczycieli akademickich

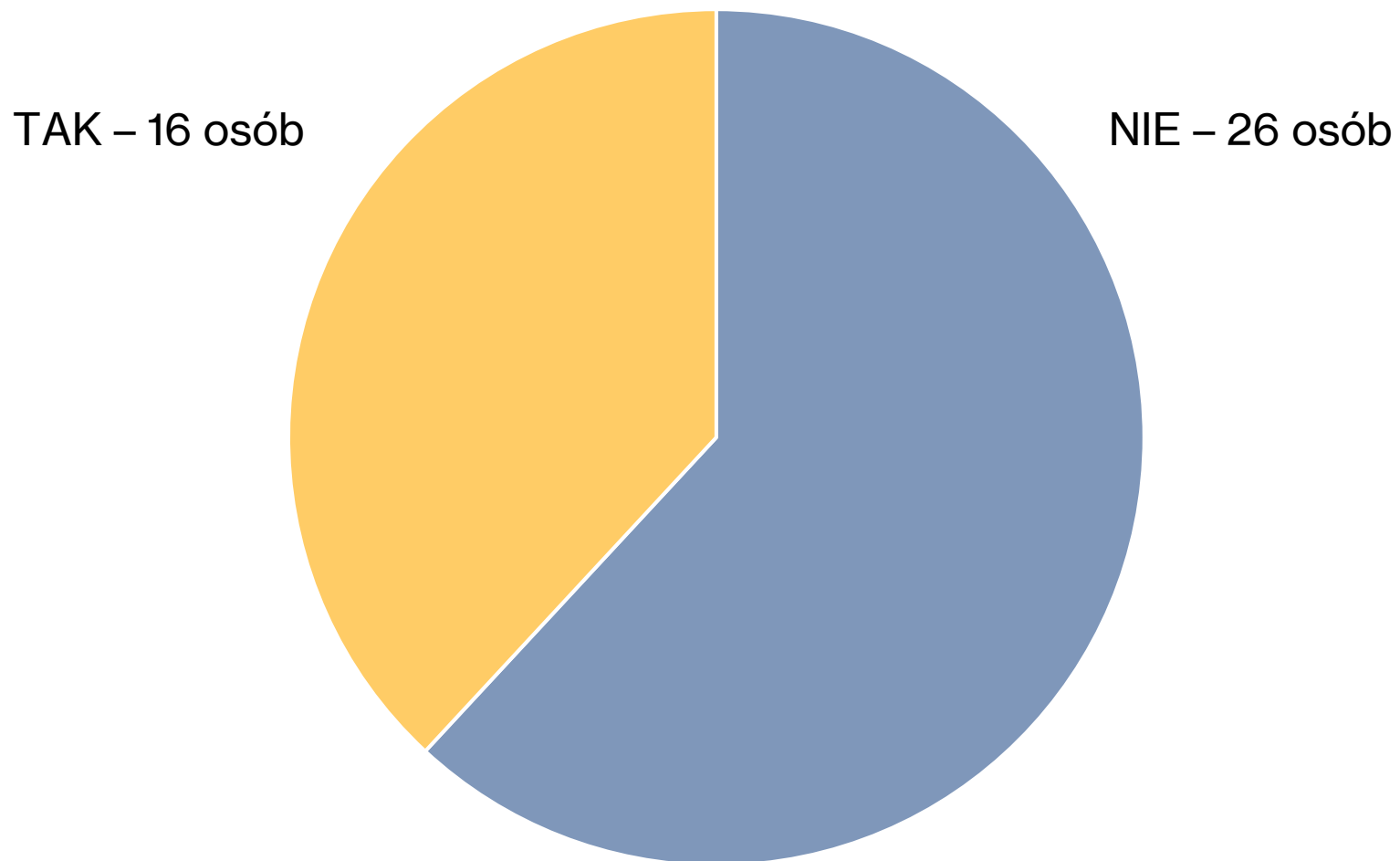
■ poniżej 2 lat ■ 2-5 lat ■ 5-10 lat ■ 10-20 lat ■ powyżej 20 lat
4,8% 19% 16,7% 19% 40,5%

Prowadziłam/Prowadziłem zajęcia na kierunku*

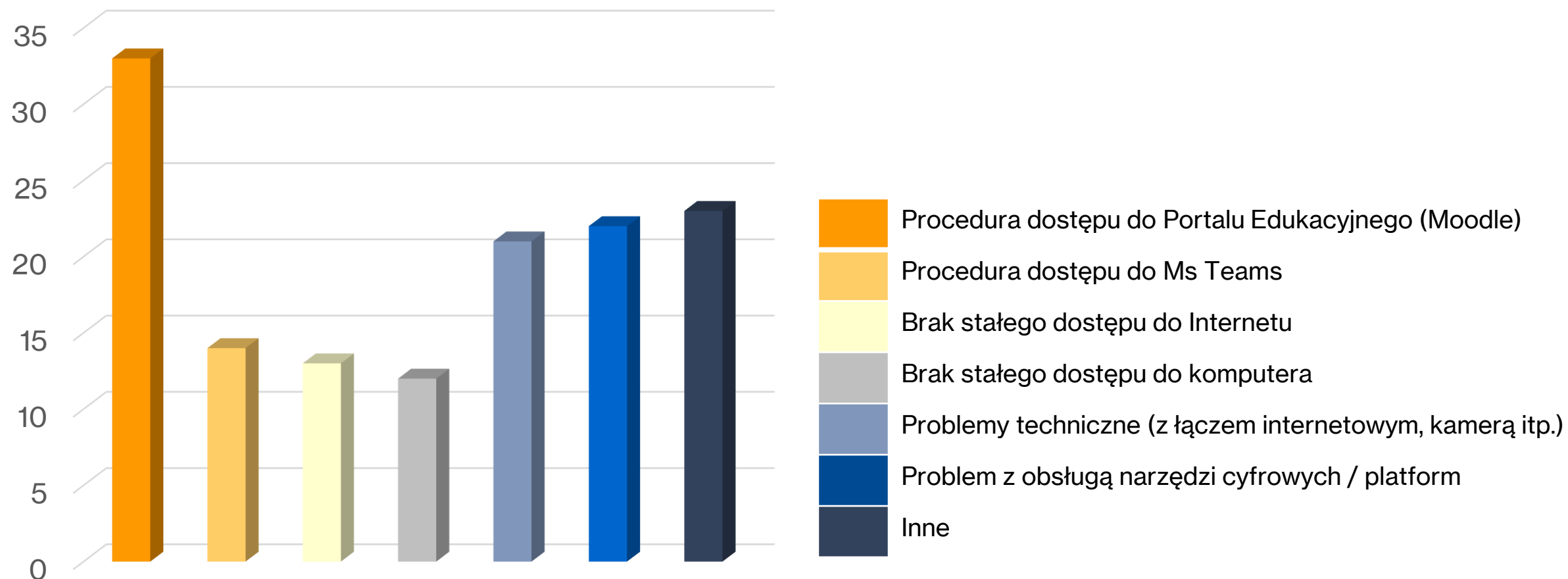
(*można udzielić więcej niż jednej odpowiedzi)

Czy miała Pani / miał Pan wcześniej kontakt z edukacją zdalną?

Największą trudność w technicznych aspektach edukacji zdalnej sprawiło Pani/Panu*

(*można udzielić więcej niż jednej odpowiedzi)

Inne trudności w aspektach technicznych edukacji zdalnej

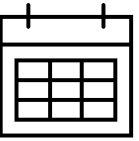

Nie było trudności (x3)

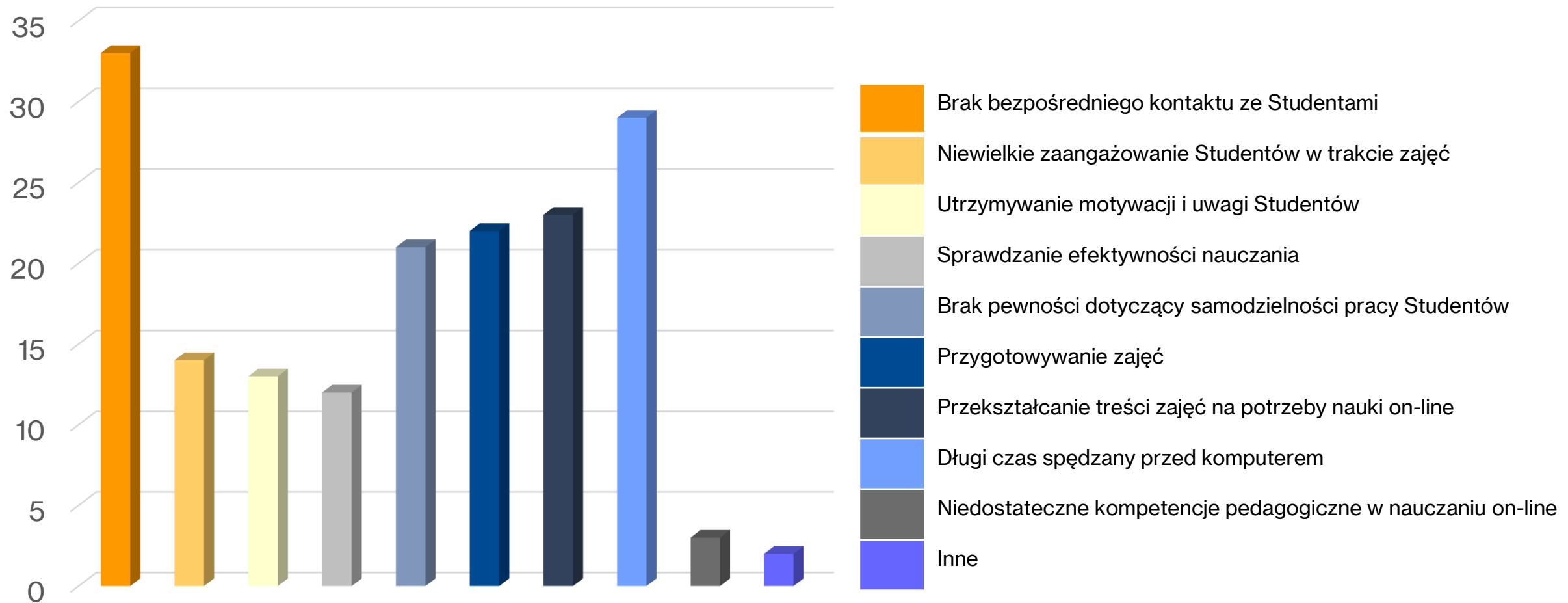
Opanowanie narzędzi cyfrowych (x2)

Zakaz przyścia na uczelnię i konieczność pracy z domu w warunkach domowych przy równoległym zdalnym uczeniu się dzieci

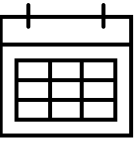
Nieposiadanie przez studentów kamery i problem z łączem internetowym

Największą trudność, z punktu widzenia organizacji procesu dydaktycznego, sprawiło Pani/Panu*

(*można udzielić więcej niż jednej odpowiedzi)

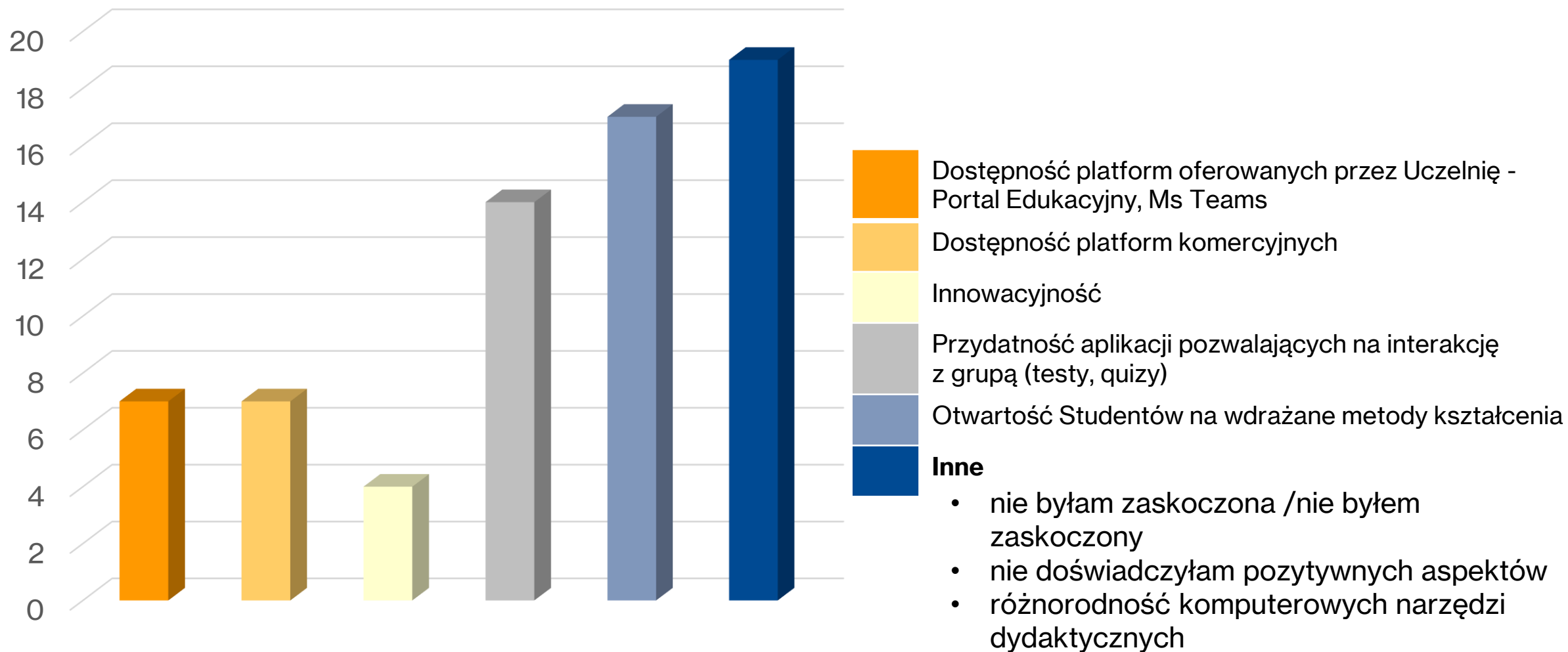
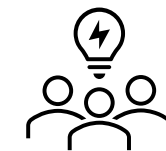

Inne trudność, z punktu widzenia organizacji procesu dydaktycznego

Dodatkowa praca i czas poświęcany na korespondencję mailową ze studentami

Pracochłonność tak realizowanych zajęć

Co było dla Pani / Pana pozytywnym zaskoczeniem w nauczaniu on-line*?

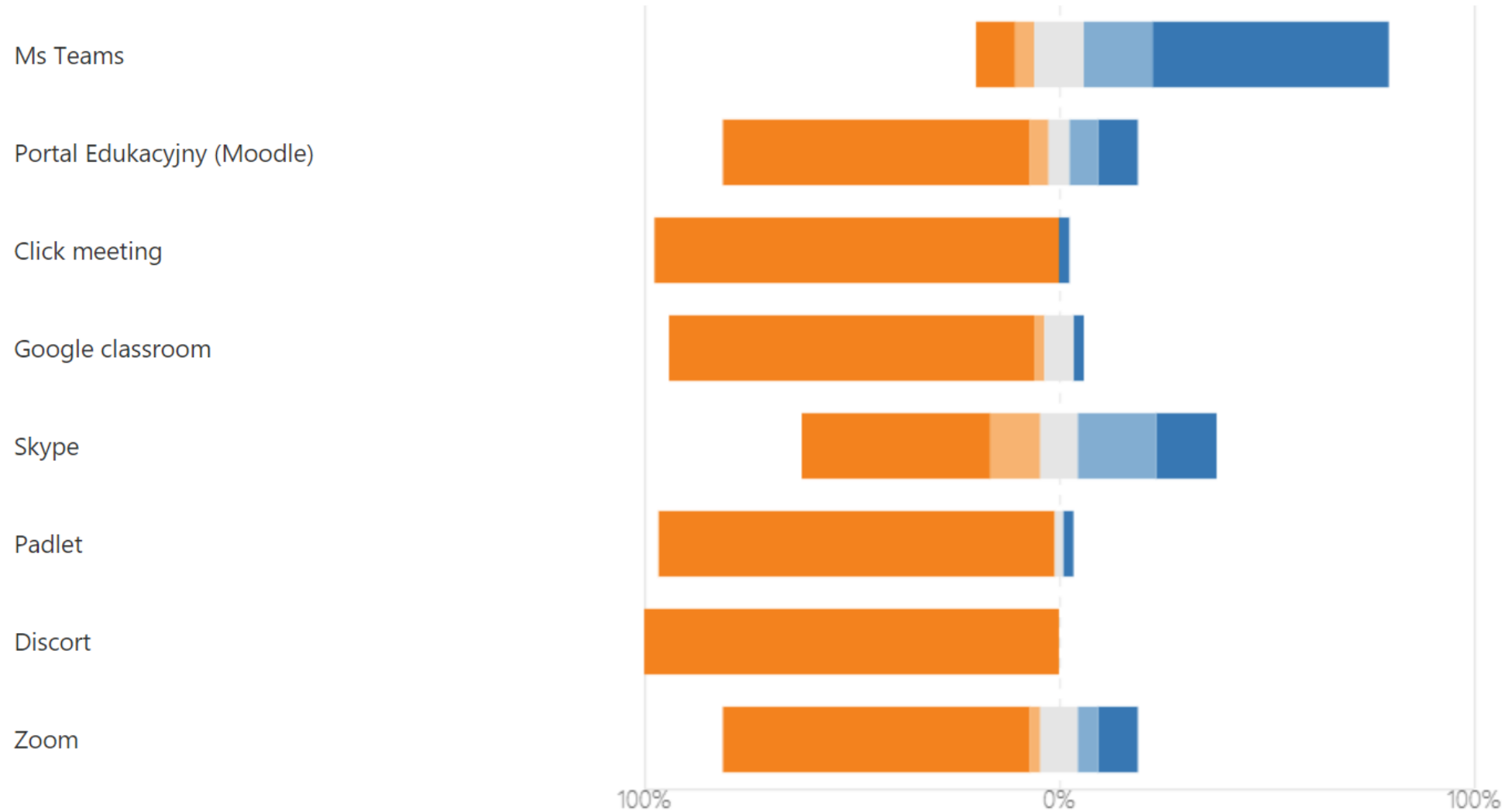

*(można udzielić więcej niż jednej odpowiedzi)

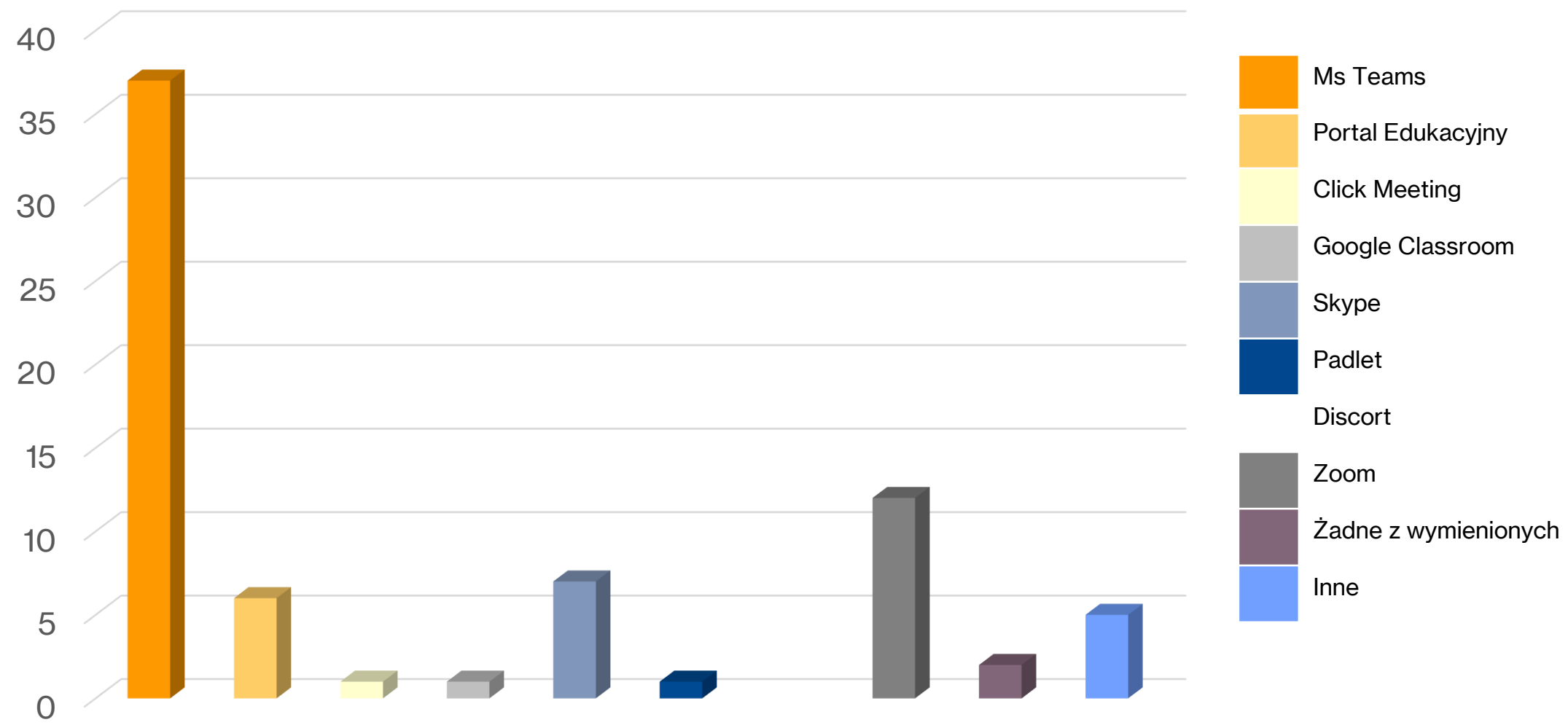
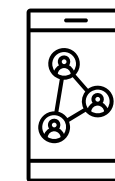
Które z wymienionych platform były przez Panią/Pana wykorzystywane do prowadzenia zajęć?

■ wcale/bardzo rzadko ■ rzadko ■ czasami ■ często ■ bardzo często

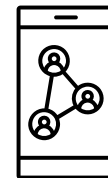

Które, z wykorzystywanych platform, uważa Pani/Pan za najbardziej przyjazne w zdalnym kształceniu*?

*(można udzielić więcej niż jednej odpowiedzi)

Inne z wykorzystywanych platform najbardziej przyjazne w zdalnym kształceniu

Kahoot (quizy) (x2)

Webex

Panel nauczyciela / panel materiałów dla studentów

Stream z chatem na YouTube

Formularze *Google*

Nie otrzymałam dostępu do *Moodle*, semestr zdążył się skończyć

Żadne z wymienionych

Z jakiej formy prowadzenia zajęć on-line korzystała Pani / korzystał Pan w semestrze letnim 2019/20?

■ wcale/bardzo rzadko ■ rzadko ■ czasami ■ często ■ bardzo często

Zajęcia na żywo w czasie rzeczywistym z wykorzystaniem komunikatora

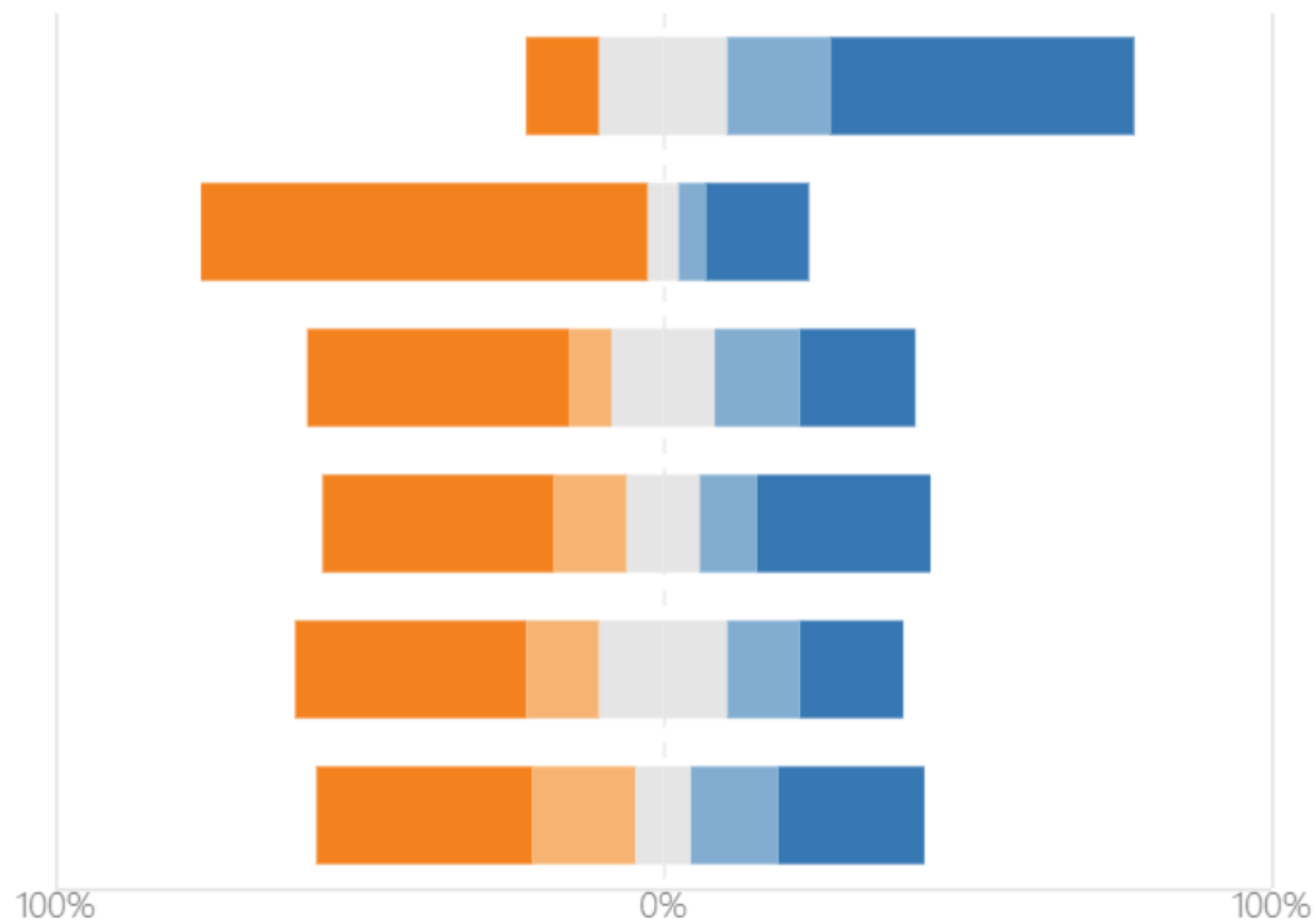
Udostępnianie nagranych wykładów do odtworzenia w dowolnym czasie

Udostępnione prezentacje w pliku Power Point/PDF

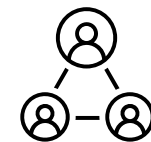
Udostępnienie materiałów dydaktycznych na Platformie Edukacyjnej

Udostępnienie materiałów przesyłanych pocztą elektroniczną

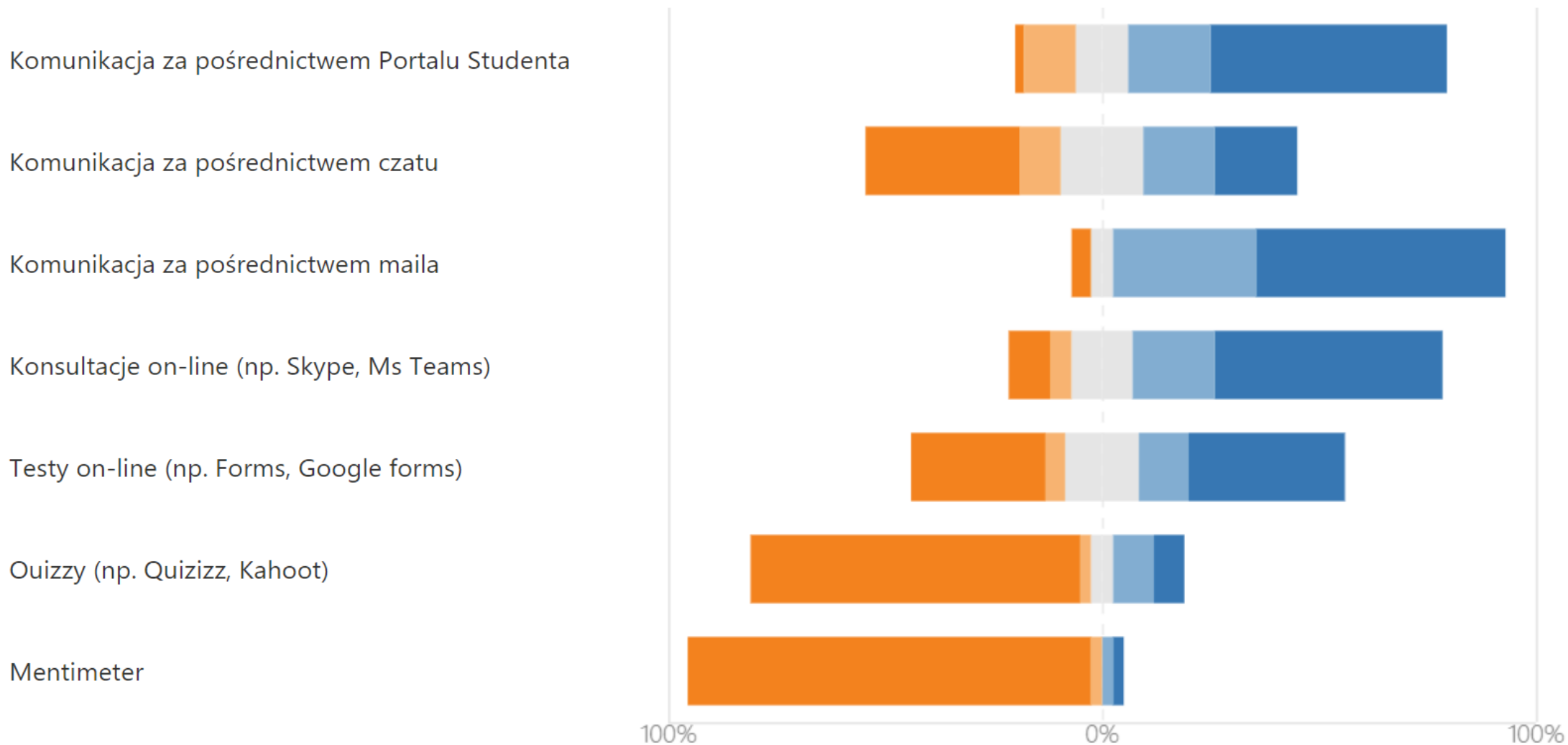
Udostępnianie innych materiałów w formie elektronicznej do samodzielnego opracowania

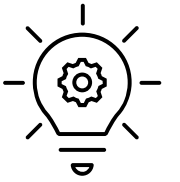
Z jakich innych/dodatkowych form interakcji korzystała Pani / korzystał Pan w trakcie zdalnego nauczania?

wcale/bardzo rzadko rzadko czasami często bardzo często

Które z wykorzystywanych metod edukacji zdalnej w prowadzeniu zajęć uważa Pani / Pan za najbardziej dogodne ze swojego punktu widzenia? (1-niska ocena; 5- wysoka ocena)

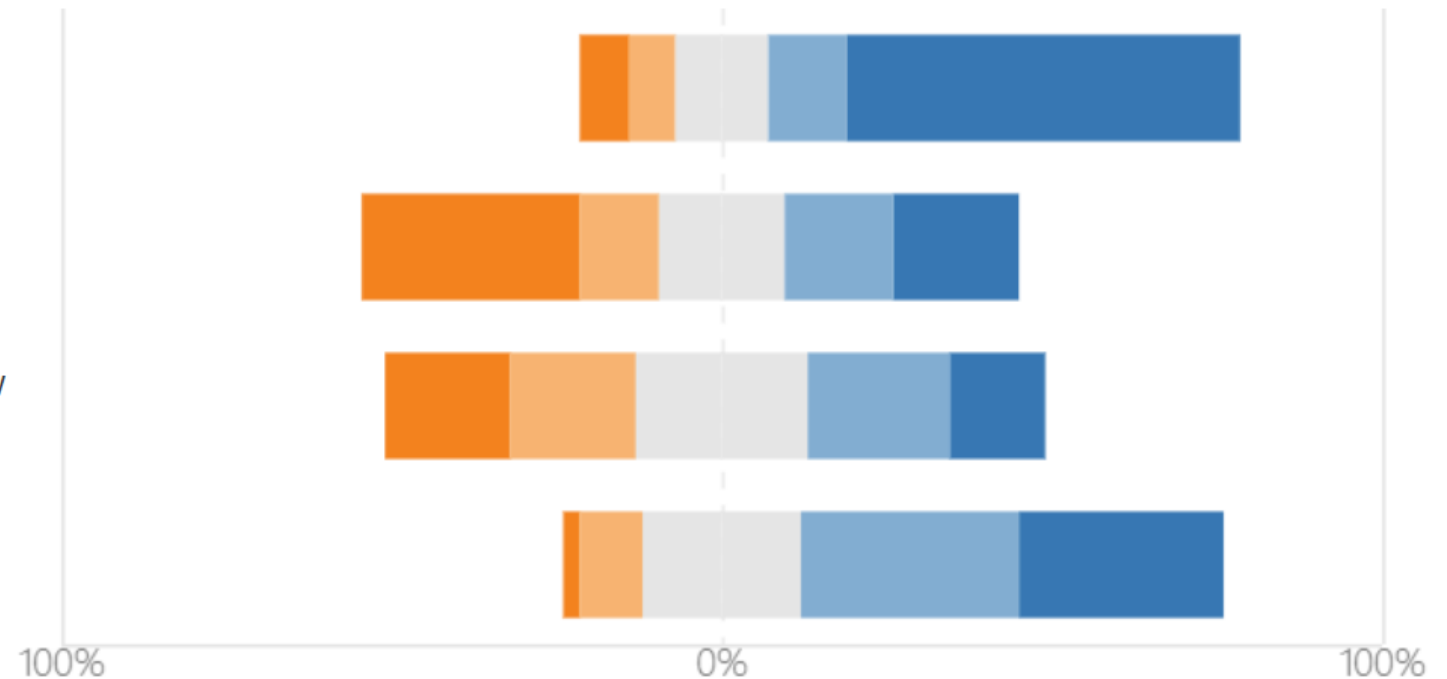
1 2 3 4 5

Prowadzenie zajęć (wykładów, ćwiczeń) na żywo w czasie rzeczywistym

Nagranie zajęć i udostępnienie Studentom do samodzielnego odtworzenia w dowolnym czasie

Przygotowanie i udostępnienie Studentom materiałów (prezentacji Power Point/PDF) do samodzielnego...

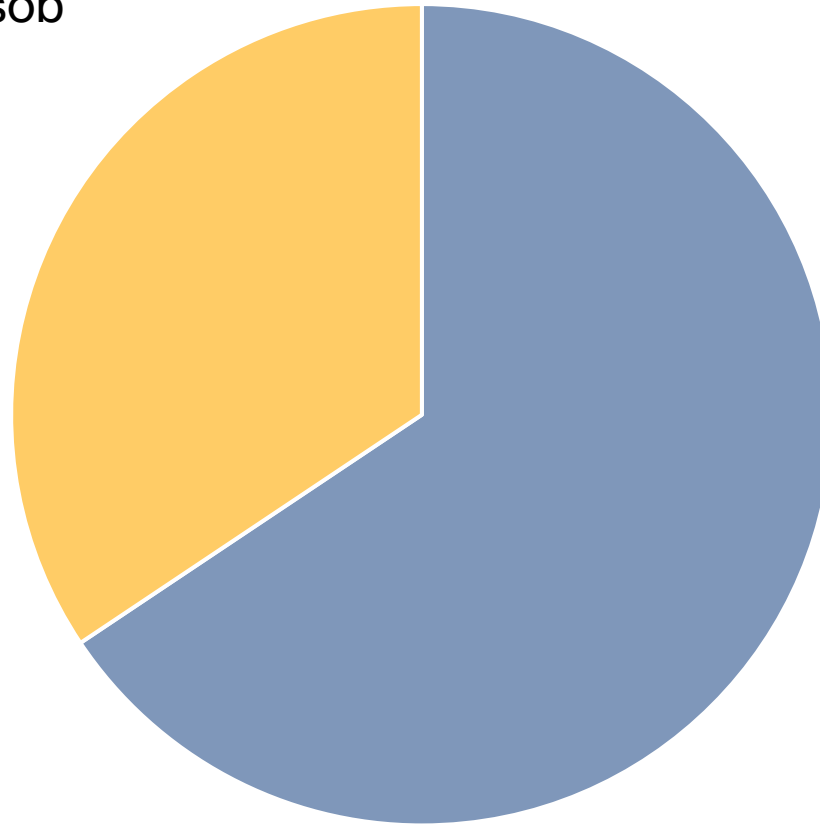
Udostępnienie Studentom materiałów do samodzielnego zapoznania się połączone z...

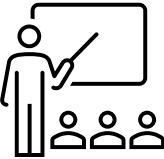

Czy wykorzystwała Pani/wykorzystał Pan inne niż wymienione metody prowadzenia zajęć?

TAK – 6 osób

NIE – 36 osób

Inne metody prowadzenia zajęć

Konsultacje telefoniczne
(x3)

Dodatkowe konsultacje *on-line*, poza wyznaczonymi godzinami konsultacji, zwłaszcza w zakresie przygotowywania prac magisterskich (x3)

Konsultacje mailowe

Pomoc w wyszukiwaniu literatury potrzebnej do realizacji prac dyplomowych w czasie zamknięcia biblioteki UG

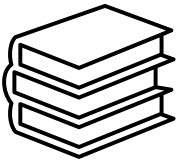
Udostępnianie instrukcji w postaci filmu

Zadania wykonywane samodzielnie przez studentów w kilku etapach

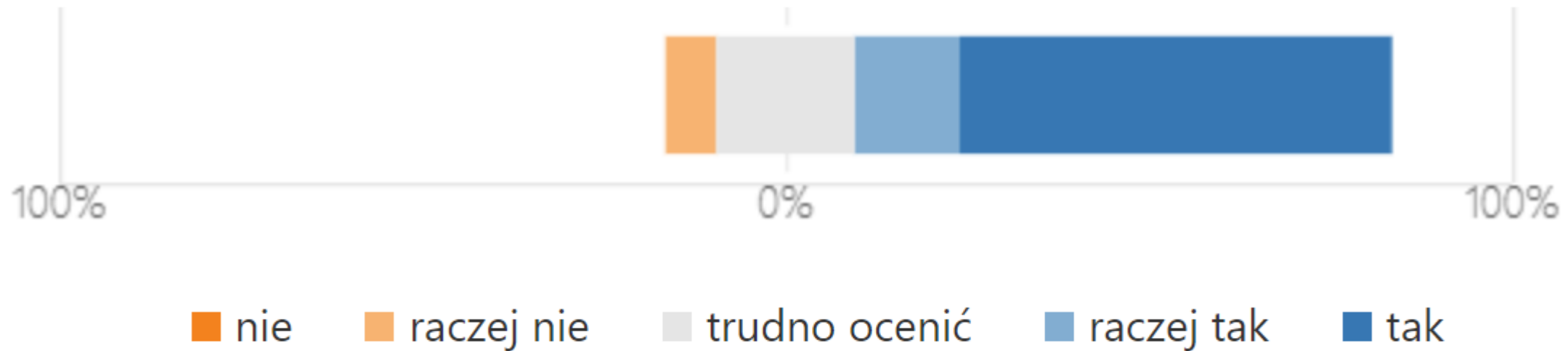
Odpowiedzi do zadań przesyłane przez formularz *Forms*

Prace do samodzielnego wykonania, podlegające ocenie na podstawie udostępnionych materiałów i nagrań połączonych z konsultacjami

Czatem *na MS Teams* w celu wyjaśnienia niejasności czy problemów

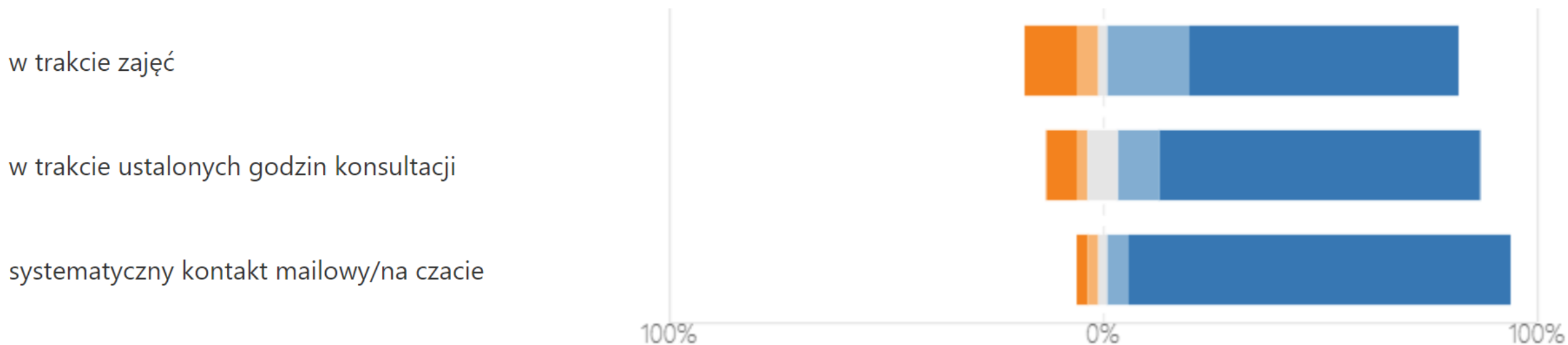
Czy w Pani/Pana ocenie Studenci mieli dobry dostęp do materiałów do samodzielnego uczenia się?

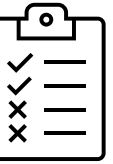

Czy prowadziła Pani / prowadził Pan konsultacje ze studentami?

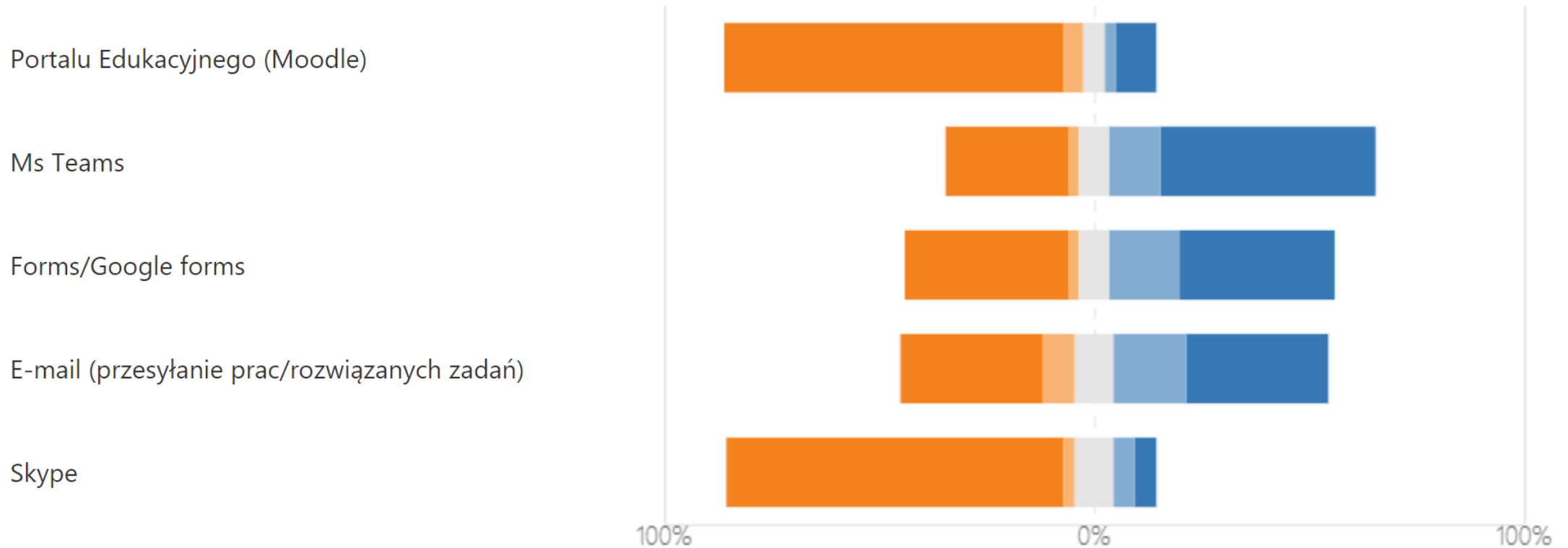
nie raczej nie trudno ocenić raczej tak tak

Zaliczenia / egzaminy prowadziła Pani / prowadził Pan za pośrednictwem

wcale/bardzo rzadko rzadko czasami często bardzo często

*Proszę wskazać inne platformy wykorzystywane
w prowadzeniu zaliczeń/egzaminów*

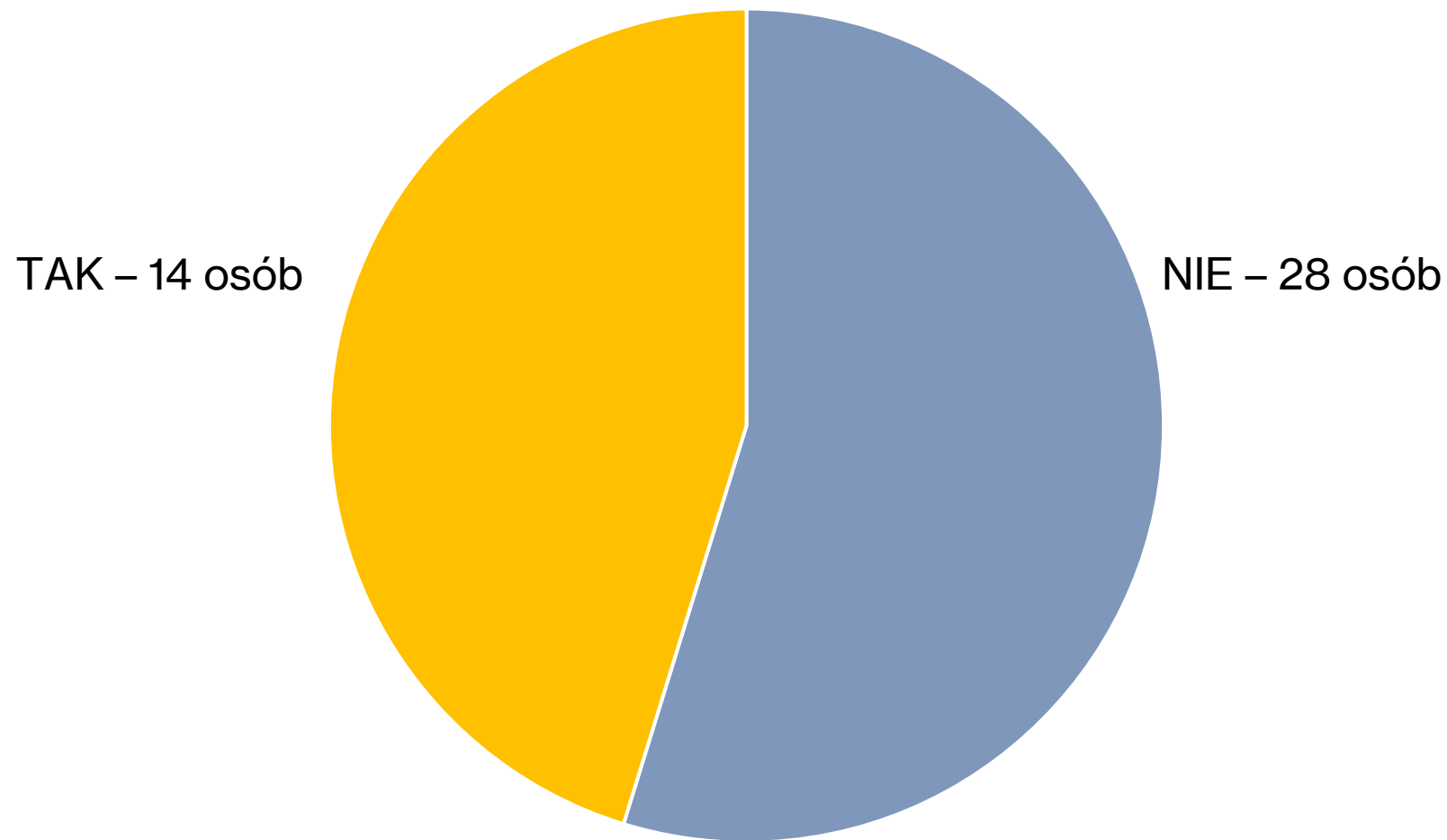

Socrative (x2)

Google forms

www.classmarker.com

Czy podczas zaliczeń/egzaminów wystąpiły problemy?

Proszę wskazać problemy, które wystąpiły (podczas zaliczeń/egzaminów)

- **pojawiły się problemy z łączem u studentów** (x8), które utrudniały lub uniemożliwiały udział w zaliczeniu/egzaminie, utrudniały odświeżanie testów lub przesyłanie prac zaliczeniowych na czas
- **niedziałające kamery i/lub mikrofony w laptopach studentów i prowadzącego** (x2)
- **niesprawność określonych funkcji platformy** (x2) przy braku możliwości weryfikacji na ile zgłaszane przez studentów problemy są faktyczne, a na ile wynikają z braku znajomości narzędzi – dotyczy zarówno *MsTeams*, *Forms* i *Portalu Edukacyjnego*
- **problem z udostępnieniem arkusza egzaminacyjnego** przez *Portal Studenta* o umówionej godzinie (nie wszyscy Studenci go otrzymali)
- **brak możliwości oceny samodzielności przy wypełnianiu testów**
- **brak szkoleń w zakresie obsługi *MsTeams* i *Portalu Edukacyjnego*** zarówno dla studentów jak i nauczycieli - nie wszyscy studenci zrozumieli jak "uruchomić" test w formsach i odesłać na czas

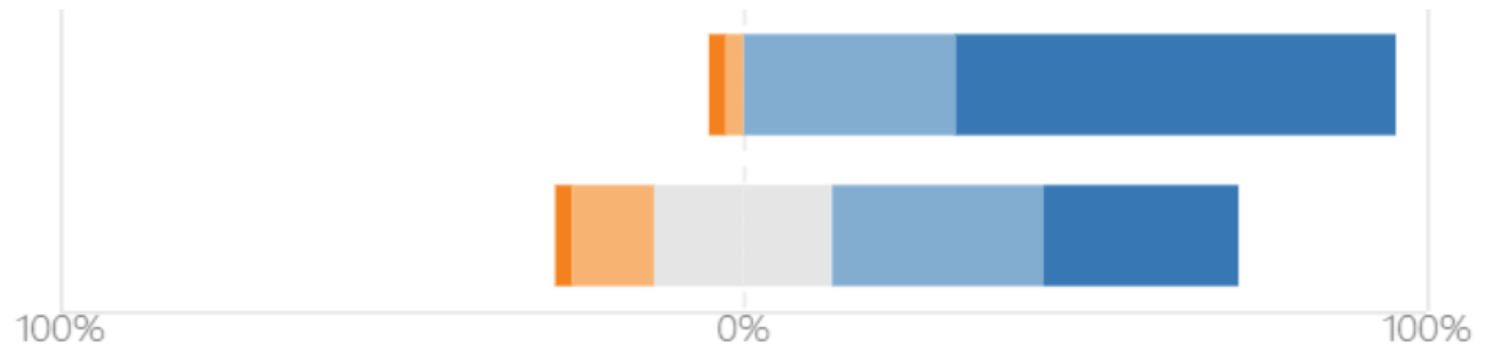

Jak Pani/Pan ocenia swoją motywację do pracy dydaktycznej w czasie prowadzenia zajęć stacjonarnych i zdalnych?

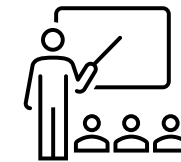
■ brak motywacji/bardzo nisko ■ nisko ■ trudno powiedzieć ■ wysoko ■ bardzo wysoko

zajęcia stacjonarne

zajęcia zdalne

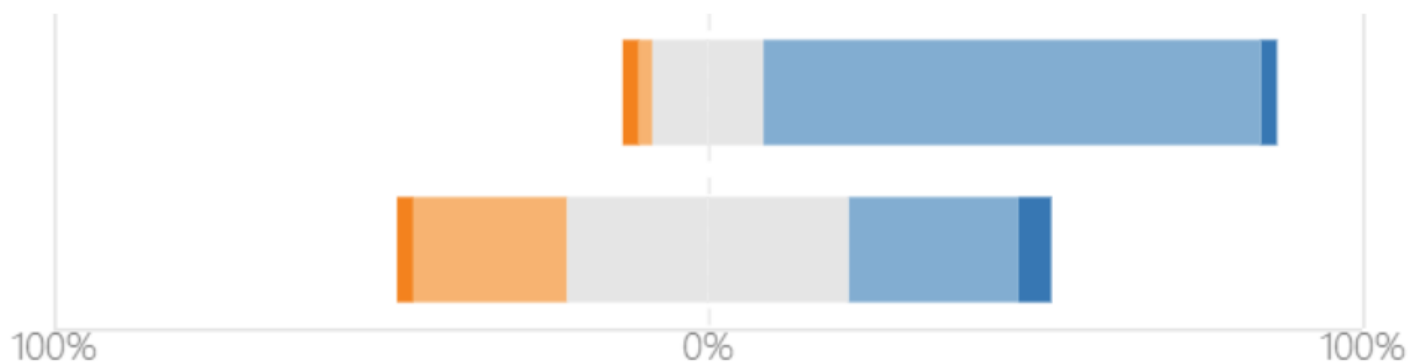
Jak Pani/Pan ocenia motywację STUDENTÓW do nauki w czasie prowadzenia zajęć stacjonarnych i zdalnych?

■ brak motywacji/bardzo nisko ■ nisko ■ trudno powiedzieć ■ wysoko ■ bardzo wysoko

zajęcia stacjonarne

zajęcia zdalne

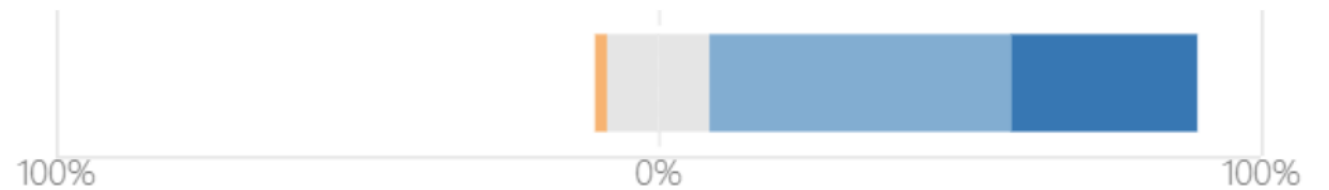

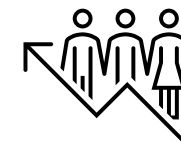
Jak ogólnie ocenia Pani/Pan zajęcia prowadzone przez siebie w sposób zdalny?

■ bardzo źle ■ źle ■ trudno powiedzieć ■ dobrze ■ bardzo dobrze

ogólna ocena zajęć

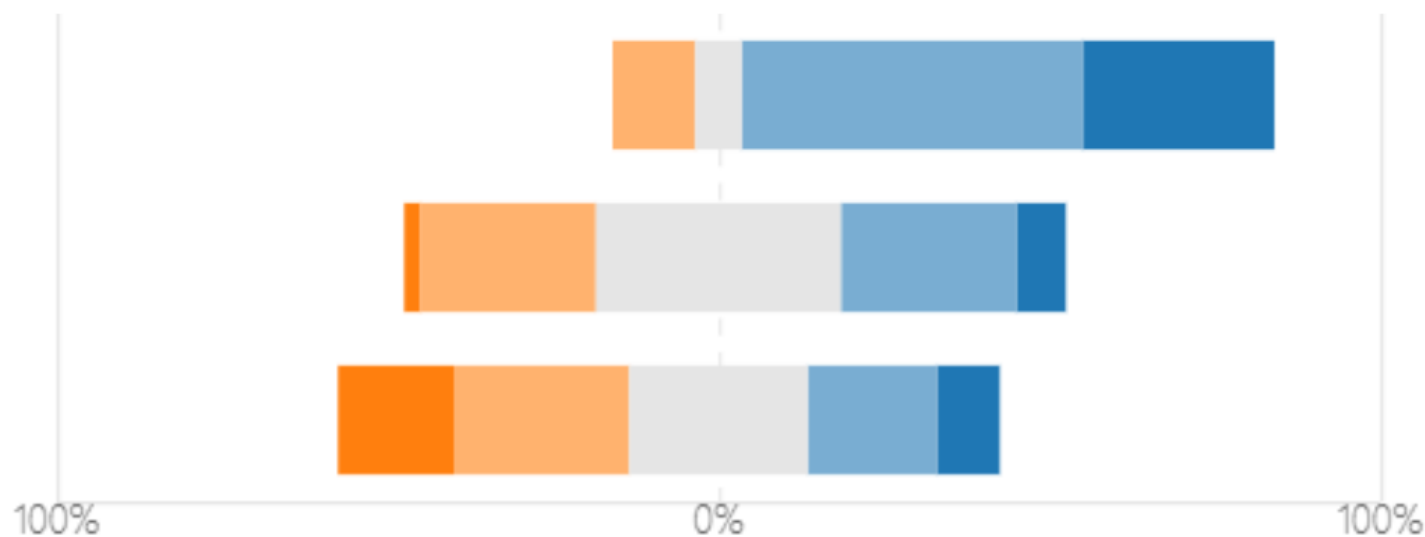
Jak Pani/Pan ocenia skuteczność realizacji zajęć zdalnych w kontekście zdobywania wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych?

■ bardzo źle ■ źle ■ trudno powiedzieć ■ dobrze ■ bardzo dobrze

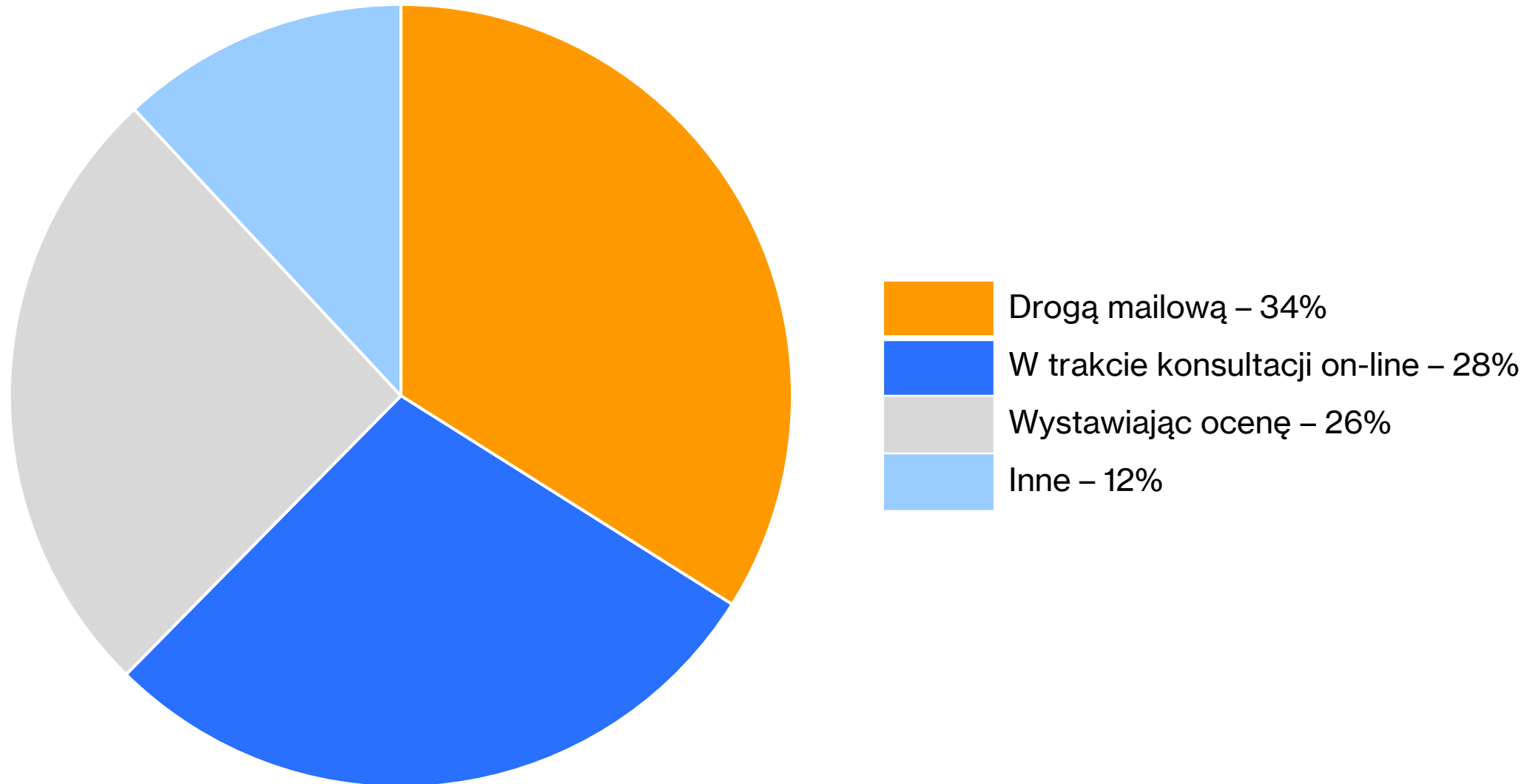
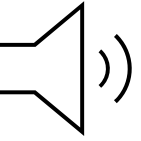
wiedza

umiejętności

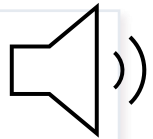
kompetencje społeczne

W jaki sposób udzielała Pani/ udzielał Pan informacji zwrotnej?*

*(*można udzielić więcej niż jednej odpowiedzi)*

Inne sposoby udzielania informacji zwrotnej

Po zakończonym wykładzie test
na *Kahoot* lub *Forms* (x 2)

Czat *Ms Teams* (x 3)

Oceny w pracach pisemnych
miały charakter opisowy
i tłumaczyły postępy
dokonywane przez studentów
bądź ich brak

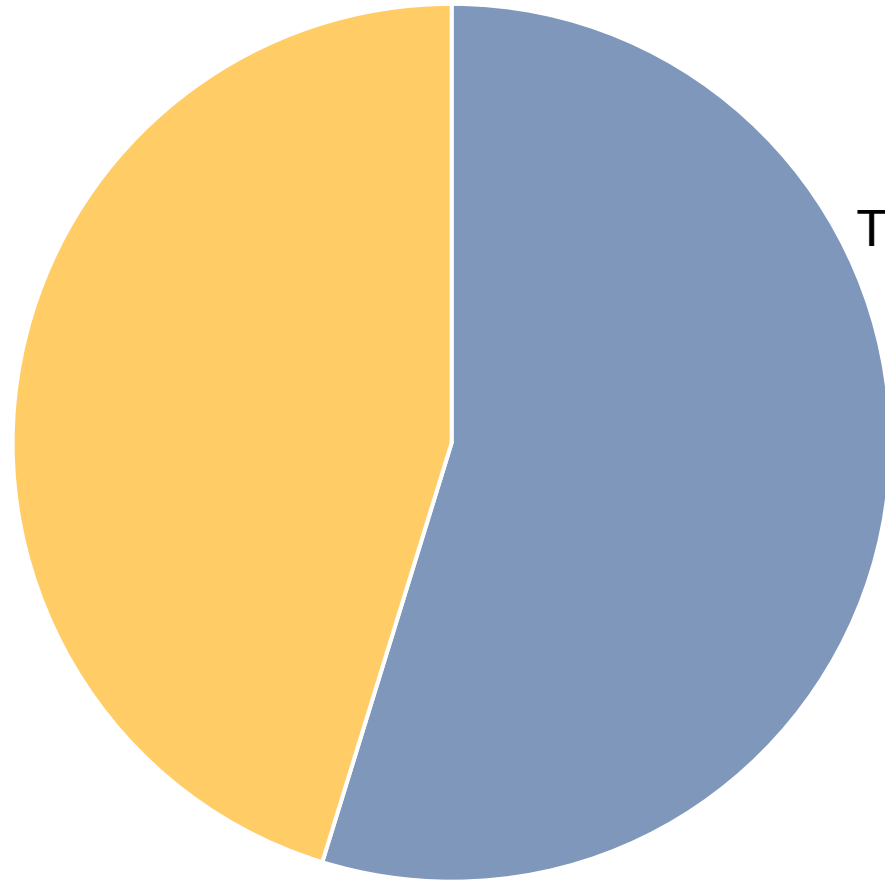
Telefonicznie

Prowadząc dyskusję on-line,
podsumowania zajęć on-line za
pomocą *Moodle* przy ocenie

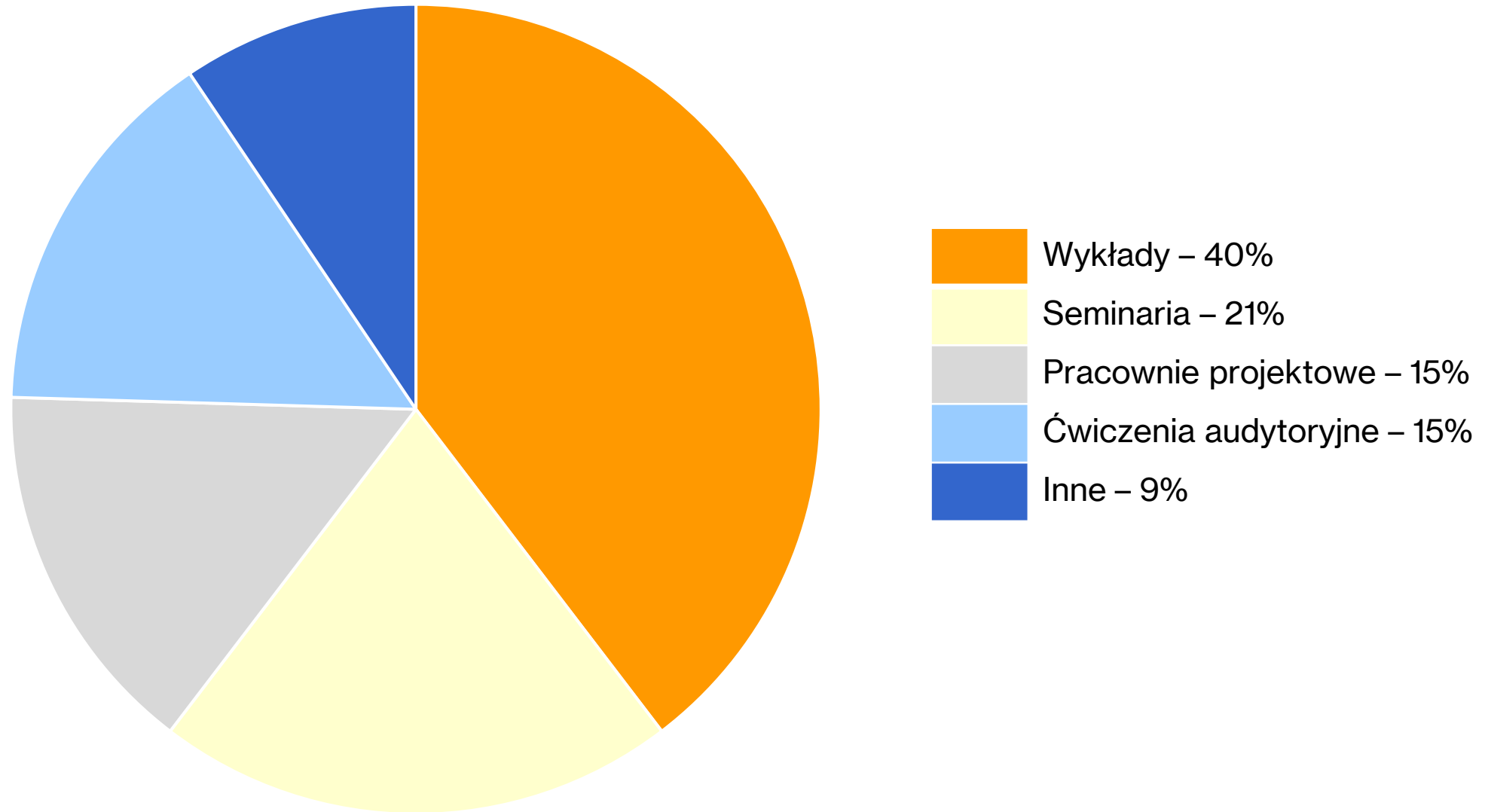
*Czy w przyszłości chciałaby Pani/chciałby Pan
żeby część zajęć była prowadzona zdalnie?*

NIE – 19 osób

TAK – 23 osoby

Które formy zajęć mogłyby być realizowane zdalnie?

Mocne strony organizacji i przebiegu kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

- Udoskonalenie własnych umiejętności związanych z obsługą nowych narzędzi IT; pobudzenie kreatywności i szukanie nowych rozwiązań dydaktycznych.
- Dostępność platform e-learningowych.
- Przejrzyste procedury egzaminu dyplomowego.
- Zajęcia w formie *on-line* są bardzo skuteczne w przypadku realizacji prac licencjackich i magisterskich. Studenci nie tracą czasu na dojazdy i zbędne czekanie, pracują w czasie dla siebie wolnym, miałem wrażenie, że są bardziej zmobilizowani do pracy niż zwykle. Prawdopodobnie wynika to z tego, że mają nieco luźniejsze podejście do pozostałych zajęć, które zwykle zajmowały im znacznie więcej czasu niż w przypadku ich realizacji w formie zdalnej.
- Duże podziękowania należą się zespołowi z CI UG za ogromne zaangażowanie w tworzenie zaplecza w *Ms Teams* i wielu materiałów jak z tego korzystać w bardzo krótkim czasie. *Ms Teams* wydaje mi się dobry do zajęć zarówno synchronicznych, jak i do udostępniania materiałów i oddawania prac przez studentów.
- Mocnymi stronami była na pewno ciężka praca ze strony Centrum Informatycznego UG. W początkowym okresie pracy zdalnej pomoc ze strony CI była udzielana nawet w późnych godzinach wieczornych/nocnych. Warto jednak zastanowić się na wdrożeniu systemu informacji dla pracowników w związku z pracami, które prowadzi CI w kontekście kształcenia na odległość. W okresie wzmożonych prac CI nie było odpowiedzi w związku z zakładaniem nowych zespołów w *Ms Teams*, w związku z czym nie powstały na czas.

Słabe strony organizacji i przebiegu kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

- Przede wszystkim brak bezpośredniego kontaktu ze studentami (nie ma informacji zwrotnej); zbyt rzadki kontakt ze współpracownikami (poczucie osamotnienia); trudności organizacyjne.
- Studenci powinni mieć obowiązkowo włączoną kamerkę w trakcie zajęć.
- Trudno wskazać mocne strony kształcenia zdalnego, ponieważ poza złudną oszczędnością czasu wynikającą z braku dojazdów i prowadzenia zajęć z domu, dużo więcej czasu generuje przygotowanie takich zajęć (zwłaszcza kiedy trzeba było przestawić się na taką pracę nagle), ich prowadzenie i rozliczanie, a szczególnie dodatkowa korespondencja mailowa prowadzona ze studentami.
- Najpoważniejszą barierą jest brak fizycznego kontaktu ze studentami, co zwłaszcza w przypadku wykładów jest mocno odczuwalne, szczególnie jeśli wykłady dotychczas były prowadzone w formie dyskusji ze studentami. Trudno w takiej formie prowadzić wykłady bez względu na platformę *on-line*, a często tą możliwość ograniczają kwestie techniczne ("rwanie" połączenia, słabe łącza, nadmierne obciążenie danego systemu w tym samym czasie etc.).
- Na początku pracy *on-line* (03.2020) problemem była nieznamość programu *Ms Teams*.
- Dużym wyzwaniem jest na ćwiczeniach zwiększenie interakcji pomiędzy studentami, która jest znikoma, na czym traci zajęcia (np. niemal brak pytań). Quizy nieco pomagały, żeby zobaczyć jakikolwiek odzew, czy to co się dzieje na zajęciach do kogoś dociera w ogóle. Ale mimo wszystko, zaangażowanie w realizację projektów było duże, i oprócz kilku wyjątków studenci sumiennie wywiązywali się z zadań i założonych terminów.

Słabe strony organizacji i przebiegu kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

- Uważam, że nie ma możliwości osiągnięcia efektów kształcenia z zajęć laboratoryjnych i terenowych odbywających się w formie zdalnej. Pomimo wrażenia, że takie zajęcia powinny zajmować mniej czasu niż normalne, przygotowanie ich i realizacja zajęły znacznie więcej czasu niż się można było spodziewać. Z pewnością można wyciągać pewne wnioski dla siebie na przyszłość, wdrażając je w kolejnym semestrze. Więcej konsultacji *on-line* w czasie rzeczywistym z całą grupą, mniej odpowiadania na indywidualne maile. Więcej omawiania wyników prac *on-line* w grupie, mniej indywidualnego sprawdzania efektów pracy, ponieważ można się zakopać w tym. Więcej prób wejścia w dialog, odważenia studentów.
- Przede wszystkim szkolenia dla prowadzących zajęcia: zarówno z posługiwania się *Teamsami* czy *Portalem Edukacyjnym* jak również z możliwości jakie tam istnieją.
- Szkolenia dla studentów.
- Nauczyciele akademicki, tak jak szkolni, zostali wrzuceni w rzeczywistość Covid i mieli obowiązek sami sobie zorganizować zajęcia, z których byli rozliczani w kuriozalny sposób.
- Za największy problem uważam brak możliwości stwierdzenia samodzielności pracy studenta i duże utrudnienie w konsultacji prac prowadzonych na mapach - dyskusji w aspekcie przestrzennym.

Słabe strony organizacji i przebiegu kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

- Zajęcia zdalne "zwykłe", czyli ćwiczenia z jednego przedmiotu, które prowadziłem, były bardzo trudne dla mnie i dla studentów. Wytłumaczenie zadań zajmowało często kilka maili od osoby, co sprawiało, że właściwie zamiast uczyć, prowadziłem biuro wysyłania poczty elektronicznej. Dodatkowo, biuro otwarte całą dobę, bo część studentów pracowała w nocy, a część w dzień. Zmusiło mnie to do ograniczenia pracy do systemu 8-godzinnego i mam już doświadczenie, że tak należy właśnie pracować. Właśnie doświadczenie tutaj ma największe znaczenie. Myślę, że organizacja i przebieg zajęć w tym semestrze będzie bardziej sprawna, a techniki kształcenia zostaną poprawione w wyniku wspomnianego doświadczenia z poprzedniego semestru.
- Sytuacja zdalnego nauczania pojawiła się nagle. Dla mnie najtrudniejsze było "przerobienie" zajęć tak by sensownie wyglądały on-line i przyniosły faktyczne efekty. Wydaje mi się, że dzięki dużemu nakładowi czasu to się udało.
- Uważam, że dość trudnym, aczkolwiek zrozumiałym w początkowej fazie nauczania zdalnego, był system ewidencji zajęć prowadzonych *on-line*. Wysyłanie informacji mailowej w tygodniowych bądź dwutygodniowych interwałach było dość kłopotliwe.
- Uważam, że o ile w przypadku wykładów, seminariów, pracowni projektowych, forma zajęć *on-line* nie ma negatywnego wpływu na jakość kształcenia (jest mnóstwo narzędzi które wręcz ułatwiają przyswajanie wiedzy kiedy np. wykłady są prowadzone w wersji *on-line*), o tyle ćwiczenia laboratoryjne i terenowe, ze względu na swój empiryczny charakter, nie powinny się odbywać w takiej formie.

Słabe strony organizacji i przebiegu kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

- Moim zdaniem prowadzenie zajęć *on-line* w czasie rzeczywistym (*Teams* itp.)- głównie chodzi mi o wykłady, które nie wymagają specjalnej interakcji ze studentem, nie jest zawsze dobrym rozwiązaniem. Nagranie wykładu, oczywiście z komentarzem prowadzącego i odsłuchanie w dowolnym czasie (wychodzi to czasowo dla studenta tak samo jak w czasie rzeczywistym) jest lepszym rozwiązaniem. Nie każdy student ma komfortowe warunki domowe tj. osobny pokój (aby nie przeszkadzać innym domownikom, lub żeby oni mu nie przeszkadzali), są też problemy z internetem (nie każdy ma dobry, czasem jest przeciążenie sieci, zła pogoda itp).

Dla prowadzącego też nie jest komfortem np.: 3 godziny patrzeć się na ekran i mówić do ekranu - w realu była jakaś interakcja, chociaż wzrokowa ze studentem, a zajęcia można nagrać w dowolnej chwili, można to przerwać jak jest się znużonym, dokończyć lub/i poprawić w dowolnej chwili, to samo student odsłucha w dowolnej chwili.

Choć przyznaję, że takie przygotowanie wykładów zabiera więcej czasu prowadzącemu (nagranie, odsłuchanie, poprawienie).....niż na żywo *on-line*...

Natomiast ćwiczenia z małą grupą, można prowadzić (choć w wielu przypadkach ze względu na materiał jest to trudne....) przez np.: *Teams* na żywo *on-line*....bo wtedy jest jakiś dialog, urozmaicenie.

Jakiego wsparcia ze strony władz wydziału w organizacji zajęć dydaktycznych Pani / Pan oczekuje?

- Szkolenia lub prezentacje szkoleniowe z obsługi *Ms Teams* i *Platformy Edukacyjnej* (x6),
- Dostęp do dobrego sprzętu komputerowego (w tym przenośnego) wyposażonego w kamerę, mikrofon, głośniki itd., łącza internetowego (x6),
- Zapewnienie dostępu do komputera o dobrych parametrach dla studentów,
- Usprawnień w uzyskiwaniu dostępu do platform *Ms Teams* i *Platformy Edukacyjnej* (x4)
- Jasnych wytycznych odnośnie ewidencjonowania prowadzonych zajęć - do kogo ma być ewidencja przesyłana i w jakich terminach,
- Mniej biurokracji!!
- Katalog dobrych praktyk zbierający pomysły na formy prowadzenia zajęć, żeby zainspirować innych prowadzących, może jakieś pomysły można by było powielać. Rzeczy które się dobrze sprawdziły podczas zajęć *on-line*,
- Jasnych wytycznych ("instrukcji obsługi") z wytycznymi, jakiego oprogramowania i w jaki sposób używać w trakcie zajęć różnego typu (wykład, ćwiczenia itd.) oraz podczas egzaminów (np. w jakim programie i jak przeprowadzać egzaminy pisemne),

Jakiego wsparcia ze strony władz wydziału w organizacji zajęć dydaktycznych Pani / Pan oczekuje?

- Wytycznych dotyczących realizacji zajęć stacjonarnych i zdalnych uwzględniających postępowanie podczas nieobecności zarówno nauczyciela i studenta,
- Zapewnienie odpowiednich pomieszczeń do przygotowywania i prowadzenia zajęć *on-line* (pokoje "cichej pracy")
- Informacja nt. możliwości wykorzystania (w bezpieczny sposób) platform wspomnianych w tej ankiecie (np. *Google classroom, Kahoot*),
- Zgoda na przychodzenie pracowników do gabinetów w budynku UG (oczywiście z zachowaniem wytycznych GIS)
- Stałego dostępu do laboratoriów tak aby w dogodnym czasie móc nakręcić odpowiednie filmy wykorzystywane podczas prowadzenia zajęć laboratoryjnych w formie *on-line*
- Większa elastyczność czasu,
- Nie oczekuję wsparcia w organizacji zajęć.